

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 544/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa #APAGE SATANAS, občianske združenie, Sládkovičova 1222/73, Kysucké Nové Mesto, IČO 51 428 148, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Stk/11/2023 z 28. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 152 ods. 4, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správneému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa pred Správnym súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „správny súd“) domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, obvodného oddelenia Policajného zboru Žilina – západ o uložení blokovej pokuty vo výške 10 eur podľa § 22 ods. 1 písm. l) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení účinnom v čase spáchania skutku v spojení s § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase spáchania skutku. Z dôvodu absencie aktívnej procesnej legitímácie žalobcu podľa § 98 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku správny súd odmietol žalobu ako podanú zjavne neoprávnenou osobou. Za celkom zjavne neoprávnenú osobu správny súd považoval žalobcu, ktorý ako právnická osoba celkom zjavne účastníkom administratívneho konania

o priestupku nebol, keďže pokuta bola uložená fyzickej osobe (štatutárovi sťažovateľa, ktorým je [REDACTED]) z dôvodu, že táto fyzická osoba bola aj účastníkom administratívneho konania o priestupku.

3. O kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu správneho súdu rozhodol najvyšší správny súd napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 459 písm. d) Správneho súdneho poriadku odmietol ako neprípustnú a náhradu trov konania žiadnemu z účastníkov nepriznal. Kasačná sťažnosť totiž nebola spísaná advokátom napriek tomu, že podmienka povinného zastúpenia v konaní o kasačnej sťažnosti je uvedená v ustanovení § 449 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ laickým spôsobom namieta, že najvyšší správny súd napadnutým uznesením porušil jeho právo na súdnu ochranu, právo na prístup k súdu a právo na zákonného sudcu. Tvrdí, že najvyšší správny súd podal nesprávny výklad ustanovenia § 449 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, pričom v jeho prípade mala byť aplikovaná výnimka z obligatórneho právneho zastúpenia tak, ako je to bežné v iných členských štátoch Európskej únie. Uvádza, že podstata kasačnej sťažnosti spočívala v konfrontácii českej ustálenej judikatúry s tunajšou, pričom podľa názoru sťažovateľa český najvyšší správny súd aproboval právo na prístup k mimoriadnym opravným prostriedkom aj bez obligatórneho právneho zastúpenia v prípade, ak sa kasačnou sťažnosťou namieta len procesné rozhodnutie súdu, teda nie rozsudok vo veci samej. V tejto súvislosti sťažovateľ tvrdí, že najvyšší správny súd sa nedostatočne vysporiadal so závermi rozhodnutí českého najvyššieho správneho súdu č. k. 2 As/9/2023-10 z 23 februára 2023 a č. k. 1 As 196/2014-19 z 9. júna 2015, keď uviedol, že tento rozsudok reflektuje na inú skutkovú aj právnu situáciu v konaní na základe odlišnej právnej úpravy. Tento argument považuje sťažovateľ za účelový, pretože o inú skutkovú aj právnu situáciu ide v zásade vždy a ani jedno konanie nie je absolútne rovnaké. Sťažovateľ napokon uvádza, že v drobných sporoch, kde náklady na zastupovanie prevyšujú aj 50-násobne hodnotu sporu, nie je možné absolútne trvať na povinnom právnom zastúpení, pretože to vedie len k „*prikrmovaniu advokátov*“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu v prvom rade k preskúmaniu toho, či ústavná sťažnosť sťažovateľa nie je oneskorená, zjavne neopodstatnená, resp. či ústavný súd má právomoc ju preskúmať, keďže jednou z podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na to, aby ústavný súd mohol ustanoviť právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, je to, že nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

6. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne

z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 358/2019).

7. Sťažovateľove námietky smerovali primárne k rozhodnutiu najvyššieho správneho súdu, ktorým odmietol jeho kasačnú sťažnosť z dôvodu absencie povinného právneho zastúpenia v kasačnom konaní.

8. Ústavný súd pristúpil k prieskumu ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu a dospel k záveru, že ten v danej veci postupoval ústavne akceptovateľným spôsobom a svoje závery aj jasne a primerane s poukazom na jednotlivé ustanovenia Správneho súdneho poriadku odôvodnil. Najvyšší správny súd poukázal na to, že sťažovateľ nespĺnil jeden zo základných predpokladov vyžadovaných pre konanie o kasačnej sťažnosti, a to jeho právne zastúpenie advokátom vrátane samotného spísania kasačnej sťažnosti či iných podaní advokátom v kasačnom konaní. Najvyšší správny súd správne vychádzal z § 449 ods. 1 a § 459 písm. d) Správneho súdneho poriadku, považujúc za preukázané, že sťažovateľ bol správnym súdom riadne poučený o povinnosti právneho zastúpenia advokátom v prípade podania kasačnej sťažnosti.

9. Ústavný súd dodáva, že pravidlá týkajúce sa kasačnej sťažnosti majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím správneho súdu. Dotknuté osoby musia počítat' s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Otázku posúdenia prípustnosti kasačnej sťažnosti rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti kasačnej sťažnosti s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak zákonné pravidlá označujú za danej situácie kasačnú sťažnosť za neprípustnú. Pretože v prerokúvanej veci je zrejmé, že sťažovateľ napriek riadnemu poučeniu nespĺnil podmienku prípustnosti kasačnej sťažnosti podľa § 449 Správneho súdneho poriadku, nemožno dospieť k záveru o tom, že jej odmietnutie najvyšším správnym súdom z tohto dôvodu by mohlo zakladať porušenie sťažovateľom označených práv.

10. Najvyšší správny súd sa v napadnutom uznesení zrozumiteľne vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľa, ktorou spochybňoval zákonom ustanovenú povinnosť povinného zastúpenia advokátom, poukazujúc na českú judikatúru. Ústavný súd sa oboznámil s príslušnými rozhodnutiami českého najvyššieho správneho súdu a konštatuje, že tieto sa skutočne vzťahujú na iné skutkové a právne okolnosti, než je sťažovateľov prípad. Týkali sa prípadov podania kasačnej sťažnosti proti rýdzo procesným rozhodnutiam krajského súdu ako súdu správneho v rámci prebiehajúceho konania o správnej žalobe, pričom český najvyšší správny súd konštatoval, že v týchto prípadoch sa neuplatnia ustanovenia obligatórneho zastúpenia advokátom (§ 105 ods. 1 a 2 Soudního řádu správního). Ide napríklad o uznesenia krajského súdu o neoslobodení od súdnych poplatkov alebo o neustanovení zástupcu v konaní o správnej žalobe. Konanie o kasačnej sťažnosti proti rozhodnutiu súdu o týchto procesných návrhoch znamená, že ide iba o úkony učinené v prebiehajúcom konaní o žalobe, ktoré slúžia na zaistenie podmienok konania alebo jeho riadny priebeh. Výsledkom teda nie je nič iné, než len konečné rozhodnutie o procesnej otázke podstatnej pre správne súdne konanie, ktoré pred krajským súdom aj v dobe rozhodovania najvyššieho správneho súdu stále beží.

11. Najvyšší správní soud v napadnutom uznesení uzavrel, že v sťažovateľovom prípade už bola jeho správna žaloba odmietnutá podľa § 98 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku, teda konanie na správnom súde už neprebiehalo, ale bolo ukončené. Závety českej judikatúry vzťahujúce sa na prípadnú kasačnú sťažnosť proti parciálnemu rozhodnutiu správneho súdu by preto v prerokúvanej veci nebolo možné vôbec aplikovať. Sťažovateľ nebol v kasačnom konaní vedome zastúpený advokátom, aj keď mal o tejto podmienke vedomosť, a jeho námietky nemožno považovať za nič iné, než za vyjadrenie určitej nespokojnosti alebo polemiky s právnou úpravou týkajúcou sa obligatorného zastúpenia advokátom v kasačnom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú prax, v zmysle ktorej uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00, II. ÚS 221/2022).

12. Na základe uvedeného ústavný súd preto konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho správneho súdu a obsahom základných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Uznesenie najvyššieho správneho súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Správneho súdneho poriadku, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

13. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní pre ústavným súdom ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020, II. ÚS 306/2024). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tak tomu je aj v sťažovateľovom prípade, preto ústavný súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhoveli.

15. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu